



Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Ecclesiae Mediolanensis

Actorvm Ecclesiae Mediolanensis, Pars Tertia - In Qva, Liber Memorialis Ad
populum Ciuitatis, & Dioecesis Mediolanensis, A Beato Carolo Borromaeo
Titvli Sanctae Praxedis compositus continetur

Borromeo, Carlo

Brixiae, 1603

Formula facultatis visitatoris in ali qua vrbis, aut Dioecesis regione, seu
parte.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10502

ri, demolire ad præscriptum Concilio-
rum, & instructionum nostrarum, ac vi-
sitationis Apostolicæ in primis, illaque,
ac illarum materiam in profanos vsus
non sordidos, erecta tamen ibi cruce ad
præscriptum Concilii Tridentini, con-
uertere tibi facultatem tribuimus: ac in
beneficiis vacantibus per obitum, vel
resignationem, etiam in curia, seu ali-
ter quomodocunque, etiam reseruatis,
vel affectis, si parochiales sint, statim
habita notitia vacationis Ecclesiæ, ido-
neum Vicarium, qui onera ipsius Eccle-
siæ vacantis sustineat, constituas, Vice-
curatosque, Capellanos, Confessores,
vbi opus esse cognoueris, ad bimestre
duntaxat deputes. Nec non informatio-
nes assumen. in causis ad sanctum offi-
cium inquisitionis spectantibus, contra-
que quoscumque regulares proceden. vs-
que ad sententiam inclusue, iuxta for-
mam facultatis literis Apostolicis no-
bis datæ, ac in ipsa visitatione extra ci-
uitatem tantum. De causis etiam spon-
saliorum inter personas, quarum altera
saltem illius plebis sit, quam tunc visi-
tabis, cognoscendi, denunciationsque
etiam iuxta eiusdem Concilii Triden-
tini dispositionem remitten. potestatem
facien. quæcunque Ecclesiastica Sacra-
menta ministrandi, verbum Dei prædi-
can. corporalia, & paramenta Ecclesia-
stica quæcunque benedicen. Ecclesias
quoque, & cœmeteria polluta, adhibi-
ta aqua per nos benedicta reconcilian.
cæteraque omnia in præmissis, & circa
ea necessaria, seu quomodolibet oppor-
tuna gerendi, & exequendi, plenam, am-
plam, atque omnimodam facultatem,
qua possumus, tam ordinaria, quam Apo-
stolica nobis delegata auctoritate, teno-
re præsentium tibi damus, concedimus,
ac impartimur. Mandantes omnibus &
singulis vicariis nostris, Archipresbyte-
ris, Archidiaconis, Præpositis, Primice-
riis, Canonicis, Parochis, Rectoribus
Ecclesiarum, Altariumve Capellanis, cle-
ricis quibuscunque, & cæteris beneficia
cuiusvis generis Ecclesiastica obtinen-
tibus, & locorum item piorum curato-
ribus, Præfectis, atque administratori-
bus, vniuersitatibus, aliisque item om-
nibus & singulis, ad quos spectare vilo

modo potest, vt te visitatorem per nos
vt supra delectum & constitutum reci-
pian, tuisque monitionibus, præceptis,
decretis, ac iussis pareant, pœnis propo-
sitis, etiam pecuniariis, interdicti, sus-
pensionis, & excommunicationis in
subsidiu, pro contumaciæ, culpæve gra-
uitate, arbitrio nostro, vel tuo declaran-
dis, & irrogandis, ac locis piis applican-
dis. Magistratibus verò, Iudicibus, &
aliis officialibus curiæ sæcularis, tam in
ciuitate, quam in diocesi, nec non vni-
uersitatibus, communitatibus, & aliis ad
quos spectat, in virtute sanctæ obedien-
tiæ præcipimus, & mandamus, vt quo-
ties à te fuerint requisiti, tibi pro præ-
missorum executione assistant, omnem-
que fauorem, opem, & auxilium, etiam
brachii sæcularis, promptè & efficaci-
ter præsent, atque exhibeant. Hanc ve-
rò visitationis delegationem, cæterasque
omnes facultates, his nostris Archiepi-
scopalibus literis, vel vniuersè, vel spe-
cialim concessas, per totum hunc annum
tibi suffragari volumus. In quorum fi-
dem &c. Dat. &c.

Formula facultatis visitatoris in aliqua
vrbe, aut diocesis regione
seu parte.

Carolus &c. Dilecto nobis in Chri-
sto Reueren. D. N. Sacerdoti Medio-
lanen. &c. salutem & benedictionem à
Domino. Sacrorum Canonum, ac Tri-
dentinæ sanctionis auctoritate, & pasto-
ralis curæ ratione excitati, superioribus
annis, visitandi manus in vrbe, & dioce-
si aggressi, quo debemus charitatis stu-
dio, non potuimus longius in eo progre-
di, aliis legitimis, grauissimisque occu-
pationibus impediti, quæ Archiepisco-
palem nostram vigilantiam deposcebant.
Porro animaduertimus præterea, non
posse per nos ipsos solum vrbe ac dioce-
sis nostræ totius, quæ longè lateque pa-
tet, visitationem ad constitutum biennij
tempus ex Tridentino præscripto pla-
nè absolui. Itaque in eam deliberatio-
nem venimus, vt, quò diligentius & vi-
sitationem vniuersam absoluamus, & in
executionis vsum perpetuò salutaria de-
creta inducamus, Ecclesiasticos aliquot
homi-

homines, spectata morum probitate, prudentia, doctrina, disciplinaeque Ecclesiasticae vsu peritos diligere mus, qui bus tum visitandi, tum omnem executio nem procurandi, promouendi ve munus committeremus. Quamobrem nos de tua in primis pietate, charitate, pruden tia, integritate, & peritia confisi, sperantesque inde fore, vt quae tibi, tuaeque visitationi, atque promotioni commiserimus, mandauerimusve, ea per te bene agantur ac gerantur; te etiam vnum ex ijs quos delegimus, nos tra Archiepiscopali auctoritate, omni que alia meliori ratione, his literis Praefectum, Promotorem, Visitatorem nostrum declaramus, decernimus, atque constituimus, facultatibus tibi vt infra attributis. Primò igitur hoc tuae charitati, prudentiae, & sollicitudini de legamus, atque committimus, vt nos tro nomine, nostraque tum ordinaria, tum Apostolica nobis in hoc visitandi munere, vel Canonum iure, vel pontifi ciiis sanctionibus, vel Tridentini Con ciliij decretis, delegata auctoritate, hu ius vrbs vel dioecesis partem; nempe regionem N. diligenter & accuratè vi sites; Ecclesias non modò maiores, sed minores, parochiales, collegiatas, tum illas praeterea, quae sine cura sunt, capel las item, Oratoria quauis, Hospitalia, collegia, sodalitia, confraternitatesve laicales, seu scholas; aliove quouis nomi ne nuncupatas; elemosinas etiam, Mon tes pietatis, charitatesve, & alia pia loca omnia cuiusvis nominis, etiam ad lai corum curam procuracionemve perti nentia, & cuiuscunque item Ecclesiae, aut Hospitalitatis, aut Confraternita tis, aut elemosinae, aut Montis pietatis, aliorumve piorum locorum, tam viro rum, quam mulierum, fabricas, scholas etiam, librarias, & publicas bibliothecas, & artis impropriae officinas; & Ec clesias item parochiales Monasterijs etiam exemptis vnionis iure adiunctas, & earum item Sacerdotes, & Clericos, quod ad parochialem curam, Sacramen torumque administrationem, & decre torum executionem attinet, siue regu lares, siue saeculares in illis ipsis Mona sterijs ecclesiaeve curam gerentes; & alios

praeterea, non solum ecclesiasticos ho mines, sed populos etiam curae nostrae commissos, sedulo planeque visites, ac visitare studiosè cures. Vbi verò regio nis vniuersae tibi commissae, vel partis eius visitationem semel obieris, confe cerisve, harum etiam literarum aucto ritate, tibi licere uolumus, item eandem regionem eiusque partem visitando obi re. Qua in re id per te consultum & pro uisum iri cupimus, vt quas Ecclesias, quemve clerum, ac populum, prioribus visitationibus non perlustrasti, nec visi tasti, de ijs accuratè primò visitadis om nino praestes, posterioribus quas inieris visitationibus; si modò hoc visitandi of ficiam, aliis partibus tunc magis neces sarium atque opportunum esse non vide ris. Quòd si fortasè, vel eadem regionis pars, vel aliqua illius ecclesia potiusquàm alia, visitationis tuae officium require re videbitur; tum reliquarum visitatio ne intermissa, ad illam ipsam redeas li cet, cui in tempore parti succurrendum esse censueris. Atque verò in omni sanè visitatione quam obieris, tu omnino vi de atque cura hoc in primis, quod per nos tibi commendatum, tuaeque diligen tiae commissum, pro tuo munere, quan tum in te est, praestare debes; vt I E S V Christi Domini ante omnia voluntate tibi proposita, qui omnes homines sal uos fieri cupit, animarum saluti, omni que earum in officiis studiisque salutaribus progressionis prodesse studeas. Proinde verbi Dei praedicatione, vel cohorta tionibus, vel admonitionibus, vel alio officii genere, ad pietatem, ad religio nem, ad veram sanctamque morum disci plinam, ad vitae innocentiam, ad pacem & concordiam omnes excites. Om nium Ecclesiarum necessitati, & loco rum, prout opus esse videris, salutaribus rationibus prouide consulas. De cle rici moribus, clericali vitae progressio ne, sollicita in diuinorum cultu diligen tia, sacrarum literarum, & spiritualis vitae studiis, Ecclesiasticisque exerci tationibus inquiras. De Parochorum item zelo in salute animarum procuran da, de sedula in ministrandis Sacramen tis diligentia, de frequenti in pascen dis verbo Dei fidelibus officio, de omni

deus.

denique eorum in cæteris parochialis muneris partibus vigilantia, accuratè peruestiges. De populi præterea moribus, de illius in Christianæ veritatis operibus studio, de pia eiusdem in ecclesiis conuersatione, de festorum dierum cultu, de doctrinæ Christianæ scholis, de piis sodalitatibus earumque institutis, de reliqua denique omni eiusdem populi disciplina, & in via Domini progressu, sollicitè disquiras. De Ecclesiarum item cultu, nitore, instauratione, earumque fabrica exteriori & interiore, de Capellis, Altaribus, Baptisterijs, sacraijs, oratorijs, cæterisque id generis; tum de vestibus, etiam sacris, ornamentis, vasibus, alioque ecclesiasticæ suppellectilis apparatu, sedulò dispicias. Porro cum in ijs quidem vniuersis ac singulis, quæ mox supra vel generatim vel speciatim tibi mandauimus; tum in alijs præterea omnibus, quæcunque ad rectam sacramentorum administrationem, aut ad Cleri, & Canonorum, & dignitate ecclesiastica præditorum, & parochorum, & reliquorum Sacerdotum, aliorumque ecclesiasticorum hominum, vitam ac studia, aut ad diuinorum officiorum rationem, aut ad ecclesiarum cultum, ornatum, fabricam, & suppellectilem, aut ad populi mores, aut ad piarum voluntatum executionem, aut ad ream gregis Christiani institutionem, ad omnem deniq; Christianæ vitæ conformationem, animarumque salutem pertinent; consulas, geras, agas, quæ necessaria atque opportuna sunt. Atque ob hanc quidem causam, quæ omni eo de genere pontificiis sanctionibus, Canonum iure, Oecumenico Tridentino Concilio, nostris prouincialibus diocesanisque Synodis, visitationum nostrarum præscriptis, visitationeque item Apostolica, iussis Archiepiscopalibus, nostris Edictis, pastoralibus etiam literis, instructionibusque, quacunque de re per nos iam editis, atque in posterum Deo iuuante edendis, decreta, constituta, sanctaue sunt, ea vniuersa & singula, non solum cum visitationis munus obis, sed omni alio quouis tempore his literis præfinito (nisi aliter speciatim statuerimus) vt promoueas, prouehas, procu-

res, exequaris, atque in executionis usum inducas, his literis tibi potestatem facultatemque damus, & tribuimus, atque concedimus; sperantes fore, vt in bonis moribus tuendis, & in prauis corrigendis, & in vitijs tollendis, & in virtutibus disseminandis, & in peccatoribus emendandis, & in Ecclesijs instaurandis, & in suppellectile apparanda per eos quorum interest, & in omnibus vsupra agendis, proque tua prudentia & charitate promouendis, prosequendis, atque adeo exequendis, omni ex parte constet fructus accuratæ visitationis tuæ. Iam verò ad peccata exterminanda, & morum corruptelas, vitiaque conuellenda, omni iure vtaris. De criminibus, delictis, atque excessibus contra reos in actu visitationis inquiras, ac processum conficias; aut si expedire censueris, eorum nomina ad nos, Vicariumve nostrum deferas; necnon procedas contra quoscunque regulares, processusque superinde factos ac fabricatos, ad Vicarium nostrum deferas; contumaces quoscunque, & in ijs omnibus, quæ vel vniuersè, vel speciatim mandauimus, parere recusantes, aut alia ratione repugnantes, multis, ac interdicto compescendis, irrogandi, & omnia denique ac singula agendi, gerendi, mandandi, exequendi, quæ ad Dei gloriam, ad diuini cultus conseruationem atque amplificationem, & ad animarum salutem expedire censueris, liberam & amplam facultatem, tam nostram ordinariam, quam Apostolicam auctoritate nobis delegatam, his literis tibi damus & impartimur. Hancque ipsam omnem facultatem & potestatem, in ijs etiam per nos tibi tam auctoritate ordinaria, quam delegata datam & concessam, declaramus, quæ vel præcipuam, & specialem, sigillatimque & expressam mentionem, vel aliam quamuis enucleatam explicationem, vel exquisitam formam, præcisè seruandam requirerent; quæ omnia & singula perinde haberi volumus, ac si planè de verbo ad verbum ijs literis explicata, atque enucleatè speciatimque adscripta essent. Quare vniuersis & singulis Ecclesiasticis hominibus, & cæteris omnibus, quævis dignitate, gradu, conditione, genere,

re, & ordine præditis, districtè inhibemus, propositis, arbitrariis pœnis, suspensionis, & interdicti, per te aut per nos declarandis, irrogandisve, nè te, quo minus quæ tibi, visitationique tuæ, aut generatim aut speciatim commisimus vel mandauimus, exequaris, vlllo modo impediant neque retardent, nec verò visitationi isti tuæ impedimentum, retardationem, moramve affertant: id propterea, ab omnibus ac singulis, quacunquē, etiā seculari dignitate potestateve fulgentibus requirentes, vt tibi, tuisque, in omnibus quæ diximus faueant, atque assistant. Quod si visitatio committatur in aliqua vrbis regione, addantur hæc quæ sequuntur. Interea caueas, nè alicui in sumptibus onerosus sis, nec ad aliquos in actu visitationis diuertas, cibumque capias, nec quidquam vel exigui muneris, vel doni, etiam esculenti poculentive, etiam à sponte dantibus, recipias. Tu autem (quod minimè futurum speramus) si quidquam acceperis quouis prætextu, scias te pœnis Lugdunensi, Tridentinoque Concilio, sancitis, & restitutionis præterea vinculo ad strictum teneri. At verò nos, adiutrice Dei gratia, hoc de te cõfidimus, vt quam in visitationis munere tibi committendo spem, fiduciamque habuimus, ei plañe respondeas; non modò tua sollicitudine, sed continentia, integritate, abstinentia, cæterisque Christianis virtutibus, quibus gregi visitationi tuæ per nos commissio salutariter consultum esse volumus. Mandantes omnibus singulisque Vicariis nostris &c. vt te præfectum visitatoremve per nos vt supra delectum & constitutum recipiant, tuisque monitionibus, præceptis, Decretis ac iussis pareant, pœnis propositis, etiam pecuniariis, arbitrio nostro applicandis, & interdicti, suspensionisve in subsidium. Hanc verò visitationis delegationem, cæterasque omnes facultates his nostris Archiepiscopalibus literis speciatim concessas, volumus tibi suffragari per biennium, etiam in aliis huius Ciuitatis & diœcesis partibus, locisve, & personis. In quorum fidem &c.

Hæ facultates interdum limitari solent, præsertim si in vrbe obeunda sit

visitatio, vbi facilè est ad Reuerendissimum Archiepiscopum, Vicariumque generalem, atque alios officiales confugere, in iis quæ maioris sunt ponderis atque momenti. In diœcesi verò ampliores conceduntur.

Formula facultatis Visitatoris generalis in aliena Ciuitate & diœcesi ex delegatione Apostolica.

CAROLUS &c. & Visitator Apostolicus ciuitatis & diœcesis Brixie, tibi dilecto nobis in Christo Reueren. N. salutem & benedictionem in Domino. Cupientes visitationem huius vrbis Brixie, per nos inchoatam, quamprimum iuuante Deo perficere, visitationi eiusmodi per te ciuitatis & diœcesis incumbi volumus, vt ea deinceps quam celerimè fieri poterit, per nos ipsos absoluamur. Quamobrem de tua pietate, integritate, prudentia, & religione confisi, te Reueren. N. auctoritate Apostolica, ac literis Congregationis Visitacionis Illustrissimorum Cardinalium super reformatione nobis delegata, tenore præsentium Visitatorem Ciuitatis, & diœcesis Brixien. constituimus, nominamus, & deligimus; qui vice nostra Cathedralē, collegiatas, & parochiales, & alias quascunque cum cura & sine cura Ecclesias, & capellanas, ac beneficia Ecclesiastica, etiam ruralia, & alia quæcunq; quouis nomine nuncupata, & qualificata, etiam de iure patronatus laicorum, cuiuscunque status, & conditionis, ac dignitatis sint, etiam quomodolibet exemptas, vel exempta, & Sedi Apostolicæ immediatè subiectas, & subiecta, ipsarumque Ecclesiarum Archidiaconos, Præpositos, Archipresbyteros, aliasque dignitates, etiam principales in ipsis cathedrali & collegiatis, ac personatus & officia obtinentes, Canonicos, Rectores, portionarios, presbyteros, beneficiatos, clericos, & personas cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis existentis, aut quouis officii nomine ac titulo præditos, etiam vt præfertur exemptos. Item monialium Monasteria, ipsasque moniales Reuerendissimo Ordinario subiectas; necnon Ecclesias,

& Sa-